

Asianro 334/01.01.03/2020

§ 92**Koronavirustilanteen vaikutukset**

Kaupunginjohtaja Ari Korhonen:

Koronavirustilanteen pahenemisen johdosta Suomen hallitus ja eduskunta päätti 18.3.2020 julistaa Suomeen poikkeustilan.

Valtioneuvoston asetus 18.3.2020 valmiuslakia koskien:

- Valtioneuvoston asetus valmiuslain 86, 88, 93-95 ja 109 §:ssä säädettyjen toimivaltuuksien käyttöönotosta. Valmiuslain 86 §:ssä säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden toiminnasta, 88 §:ssä sosiaali- ja terveyspalvelusta sekä terveydensuojelusta, 93 §:ssä palvelusuhteen ehtoista poikkeamisesta, 94 §:ssä irtisanomisoikeuden rajoittamisesta, 95 §:ssä työvelvollisista sekä 109 §:ssä opetuksen ja koulutuksen järjestämisestä tai keskeyttämisestä. Asetusta on tarkoitus soveltaa 18.3.2020 alkaen. Asetus on voimassa 13.4.2020 asti.
- Valtioneuvoston asetus valmiuslain 87 §:ssä säädettyjen toimivaltuuksien käyttöönotosta välittömästi. Valmiuslain 87 §:n mukaisesti terveydenhuollossa käytettävien lääkkeiden, tavaroiden ja palvelujen myyntiä voidaan rajoittaa koko valtakunnan alueella. Asetus tulee voimaan välittömästi ja on voimassa 13.4.2020 asti.

Valtioneuvosto on antanut uusia asetuksia eduskunnan käsiteltäväksi koskien Uudenmaan eristämistä muusta Suomesta sekä ravintoloiden sulkemista koskien. Asetusten käsittely eduskunnassa on kesken. Valtioneuvosto tulee myös näillä näkymin jatkamaan määräyksiä 30.3.2020 annettavilla uusilla asetuksilla, joilla on tarkoitus pidentää nyt voimassa olevien asetusten mukaisia määräaikoja.

Aluehallintovirasto on osaltaan toimeenpannut hallituksen tekemät linjaukset ja edellyttänyt toimivaltaisilta viranomaisilta (kaupungit) mm. laitosten sulkemisia ja kokoontumisten rajoittamisia. Kaupunki on ollut velvollinen toimeenpanemaan annetut määräykset.

Määräysten lisäksi kaupunki varautuu koronavirustilanteen pahenemiseen alueella epidemiaksi tai jopa pandemiaksi.

Raision kaupungin toiminnan päämääränä on:

1. Ensisijaisena päämääränä hidastaa epidemian leviämistä ja turvata erityisesti riskiryhmien terveys
2. Toissijaisena päämääränä turvata kaupungin toiminnot ja talous siten, että paluu normaalitilaan mahdollistuu

Kaupunki on rakentanut valmiuteen infektio-osaston, laajentanut terveyskeskuksen ja sairaalan kapasiteettia, turvannut vanhustenhoidossa riskiryhmät,

resursointu lisääs kotipalveluiden toimintaa, laajentanut ruokakassipalvelua myös kotihoidon ulkopuolisiin ikäihmisiin, sulkenut laitoksia ja palveluilta ja vaurutunut koko kaupungin toiminnan osilta epidemiaan ja jopa pandemiaan. Tarvittavia henkilöstösiirtoja on toteutettu. Kaupungin työntekijöiden osaaminen ja mahdollisuudet tehdä eri työtehtäviä on kartoitettu. Tällä hetkellä resursointi on tasapainossa, mutta tartuntatilanteen pahetessa tilanne voi muuttua.

Kukin keskus antaa kaupunginhallitukselle kokouksessa suullisen selvityksen toimintojen tämänhetkisestä tilanteesta.

Kaupungin talous

- Tällä hetkellä on tunnistettu kaupungin osalta ja kuntien yhteisissä keskusteluissa mm. seuraavat osa-alueet ja niihin liittyvät vaikutukset:
- Kunnallisverotuottoja jää saamatta lomautuksista ja irtisanomisista johtuen sekä työllisyyden heikkenemisestä, koska palkkatulot tulevat pienentymään.
- Yritysten maksamat yhteisöverojen tuotot tulevat pienentymään kysynnän heikennyttyä.
- Sosiaali- ja terveystalveluiden menot tulevat kasvamaan palvelutarpeen lisääntyessä. Palvelutarpeen lisääntyminen riippuu koronatilanteen kehityksestä. 1 %:n kustannusnousu vastaa noin miljoonaa euroa.
- Kaupungit maksutuotot tulevat vähentymään yksiköiden sulkemisen, palveluiden peruuntumisen, myyntituottojen vähenemisen sekä muiden mahdollisten maksuhelpotusten osalta.
- Lisäksi huomioon tulee ottaa lisääntyvät kustannukset varautumisen, sairaspöissaolöjien, muun hallinnon osalta (esim. tietöhallinnon kustannusten nousu), perustoimeentulo- ja harkinnanvaraisten kustannusten lisääntyminen sekä rahoituskustannusten kasvaminen.
- Erikoissairaanhoidon kustannukset tulevat nousemaan huomattavasti
- Erilaisia tapahtumia perutaan, hankkeita viivästyy ja perustalveluiden toimintatapoja muutetaan.
- Tiedossa ei myöskään ole, mitkä kustannusvaikutukset tulevat olemaan, kun poikkeustilanteen jälkeen kaikki toiminta aloitetaan täysimääräisesti uudelleen.
- Vaikutuksia tulee myös konsernitälouteen mahdollisten maksuvaikeuksien ja muiden tulömenetysten seurauksena

Suomen hallitus varautuu tarvittaessa tukemaan kuntia koronavirustilanteen aiheuttaman menöjien kasvun tai verotulökehityksen äkillisen heikkenemisen tilanteessa. Tällä hetkellä ei ole tiedossa mitä nämä toimenpiteet ovat ja minikä suuruisia. Tiedossa ei myöskään ole millä perusteella rahoitusta kohdennetaan kunnille. Tämän osalta kaupungin tulee tehdä kokönaistaloudellisesti toiminta huomioiden järkevimmät ratkaisut.

Kaupungin talousarvio on lähtökohtaisesti alijäämäinen. Jo tässä vaiheessa on oletettavaa, että alijäämä tulee kasvamaan merkittävästi ja on mahdollista, että kaupungin talous voisi ajautua jopa maksuvalmiusvaikeuksiin ainakin hetkellisesti, jos luotonantöön tulee rajoituksia nopeammin kuin tässä vai-

heessa ennustetaan. Joka tapauksessa on nähtävissä, että luottojen hinta tulee kallistumaan eli korot nousevat. Tähän kaupunki varautui nostamalla lyhytaikaiset lainat maksimiin lainanottovaltuuksien puitteissa, kun ainakin toistaiseksi korko on edullinen.

Tämän hetken tilanteen perusteella tehty arvio on, että kolmessa kuukaudessa kaupungin talous heikkenisi noin 6,5 miljoonaa euroa. Kustannusnousut riippuvat myös siitä, miten tartuntojen tilanne etenee. Tällä hetkellä kaupungin omassa toiminnassa tilanteen aiheuttama kustannusrasitus ei juurikaan näy, mutta kustannusnousua on odotettavissa etenkin sairaanhoitopiirin kustannustason noususta. Kaupunginhallitukselle esitellään yksityiskohtaisempi arvio kokouksessa.

Jotta alkuperäisessä talousarviossa olisi mahdollista pysyä, kaupungin tulee lomauttaa osa henkilökunnasta. Lomautus olisi järkevä keskittää aikaan, jolloin se voidaan toteuttaa varsinaisten toimintojen häiriintymättä tai mahdollisimman vähäisin vaikutuksin palvelutoiminta huomioiden.

Kaupunki on käynyt yt-neuvottelut henkilöstösäästön toteuttamiseksi talousarvion yhteydessä. Kaupungin ei enää tarvitse käydä yt-neuvottelua talousarviossa päätetyn henkilöstösäästön tekemiseksi, eikä myöskään tehdä asiasta muita muodollisia päätöksiä toimitelmissä. Ilmoitus lomautusten alkamisesta voidaan päätöksenteon näkökulmasta antaa. Ilmoituksesta lomautuksen alkamiseen on aikaa 4 vk, ellei työntekijän kanssa yhteistyössä muusta sovita. Ilmoitus annetaan siinä hengessä, että tarvittaessa töihin voidaan kutsua nopeammin kuin alun perin on ilmoitettu. Poikkeustilan aikana lomautusta ei voi kohdistaa kriittiseen osaan henkilökunnasta. Tällä hetkellä ei pystytä ennustamaan, millä tavoin virusepidemia tulee etenemään.

Ne henkilöt, joilta työ on loppunut, pyritään siirtämään muihin työtehtäviin. Tarvittavia työtehtäviä on jo löytenyt erityisesti sosiaali- ja terveyssektorilta. Henkilömäärät kuitenkin näissä toiminnoissa ovat pieniä ja koskevat ainoastaan sivistyssektorilla liikunta-, nuoriso- ja kulttuuritoimen toimialan tehtäviä. Lisäksi huomattavia työmäärän vähennyksiä on havaittu päivähoitossa, kouluavustajilla sekä osin hallinnossa. Jos henkilön työtehtävät ovat äkillisen ja ennakoimattoman tilanteen vuoksi päättyneet, annetaan hänelle ilmoitus työsopimuslain 2 luvun 12 pykälän mukaisesti työtehtävien päättymisestä ja palkanmaksu lakkaa 14 vrk:n sisällä. Ilmoitukset on annettu niille työntekijöille, joilta työ on loppunut.

Kaupunginhallitukselle annetaan kokouksessa yksityiskohtaisempi selvitys henkilöstöön liittyvistä kysymyksistä.

Kaupungin hallinto

Kaupungin johtosuhteet pysyvät toistaiseksi normaalina ja päätöksenteko tapahtuu toimitelmissä hallintosäännön edellyttämällä tavalla. Kaupunki toimii valmiustilassa varautumissuunnitelman mukaisesti. Mikäli tilanne jatkuu pitkään ja pahenee, on hallintosäännön osalta mahdollisuus keskittää päätäntävaltaa joiltakin osin. Todettakoon lisäksi, että eduskunta ei ole ottanut käyt-

töön valmiuslain 108 §, joka mahdollistaa kunnan hallinnon sisälle tehtäviä muutoksia poikkeusoloissa.

Vuokrahelpotukset ja maksuajan pidennykset

Kaupungin tiloissa ulkopuolisina vuokralaisina toimivat yritykset ovat olleet yhteydessä kaupunkiin toiminnan ja maksuvaikkeuksien osalta. Yleislinjauksena vuokraa maaliskuun puolesta välistä huhtikuun puoleen väliin ei peritä sellaisilta yrityksiltä ja yhteisöiltä, jotka ovat joutuneet sulkemaan tilanteen seurauksena. Kaupungin konserni- tai osakkuusyhteisöjen kanssa asiasta neuvotellaan erikseen. Myöhemmästä ajasta tehdään eri päätöksiä.

Kaupungin ostolaskujen maksuehtoa pyritään nopeuttamaan. Kaupungin lähettämille laskuille voidaan pyynnöstä antaa maksuajan pidennystä. Pääsääntönä on maksuajan kasvattaminen 60 vuorokauteen. Tapauskohtaista harkintaa käytetään toimivaltaisten toimijoiden osalta.

Lisäksi suosittelee kaikille konsernin yhteisöille, että ne noudattaisivat soveltuvin osin kaupungin linjauksia.

Varautuminen tulevaan

Päätökset poikkeustilalaista ovat voimassa 13.4. saakka. Poikkeustilaa tullaan jatkamaan. Päätöksiä tehdään päivä kerrallaan tilanteen edetessä. Tarvittaessa toimielimiä voidaan kutsua koolle nopeasti, mikäli poikkeuksellisen syyn vuoksi edellytetään nopeaa päätöksentekoa.

Laitokset pysyvät suljettuina valtioneuvoston päätösten mukaisesti ja opetus järjestetään siten kuin valtio edellyttää.

Seuraavassa vaiheessa valmistaudutaan muun muassa:

- riskiryhmiin kuuluvien ruokakuljetuspalveluiden laajentamiseen
- henkilöstötoimenpiteisiin (ilmoitukset työn päättymisestä sekä lomautusilmoitukset)
- joitakin yksiköitä 1-3 luokkien opetuksessa sekä varhaiskasvatuksessa voidaan yhdistää
- sosiaali- ja terveydenhuollossa varaudutaan epidemiaan ja riskiryhmien turvaamiseen muuttuvassa tilanteessa
- eri toimialoilla varaudutaan epidemiaan, mietitään mahdolliset sijaisjärjestelyt
- varaudutaan siihen, että henkilökuntaa on enemmän poissa
- laaditaan ja tarkennetaan etätyöhön liittyviä ohjeistuksia
- kehitetään etäopetusta
- suunnitellaan toimintojen palauttaminen normaalitilaan
- varaudutaan sosiaalisen eristämisen mukanaan tuomiin ongelmiin

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Ari Korhonen

Kaupunginhallitus merkitsee tilanteen tiedoksi.

Päätös

Esittelijä teki seuraavan muutetun päätösehdotuksen:

Kaupunginhallitus hyväksyy seuraavat periaatteet kaupunginvaltuuston päättämään henkilöstösäästöön liittyvän lomautuksen toimeenpanemiseksi:

- lomautusilmoitukset pyritään antamaan mahdollisimman pian
- lomautus on enintään 2 vk
- lomautus lähtökohtaisesti koskee koko kaupunkia, mutta se toimeenpannaan niissä yksiköissä, joissa se tehtävien ja palvelutuotannon näkökulmasta on mahdollista ja että lomautuksesta syntyy kokonaistaloudellinen säästövaikutus
- lomautusilmoitus peruutetaan, jos palvelutarve tulee sitä edellyttämään

Lisäksi kaupunginhallitus päättää käynnistää yt-neuvottelun koronavirustilanteen aiheuttaman taloudellisen ja tuotannollisen syyn vuoksi. Yt-neuvotteluissa työnantajaa edustaa kaupunginjohtaja, henkilöstöpäällikkö ja keskusten johtajat.

Kaupunginhallitus hyväksyi muutetun päätösehdotuksen yksimielisesti.

Puheenjohtaja keskeytti kokouksen tauon ajaksi tämän pykälän käsittelyn jälkeen klo 20.15-20.30.

